

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Ontheffing & gedeeltelijke weigering Wet natuurbescherming

Art. 3.1, lid 1 en 2, Wnb

Art. 3.5, lid 1, Wnb

Art. 3.10, lid 1 onder b, Wnb

Aanleg en exploitatie van 9 windturbines te
gemeente Venlo

Zaaknummer: 2017-203627

Kenmerk: 2018/5868 d.d. 25 januari 2018

Verzonden: 29 januari 2018

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit.....	3
1.1	Afschriften	5
1.2	Rechtsbescherming	5
1.3	Inwerkingtreding.....	5
2	Voorschriften	6
2.1	Algemene voorschriften	6
2.2	Specifieke (soort)voorschriften	6
2.3	Voorschriften onderzoek slachtofferisico en stilstandvoorziening vleermuizen.....	6
2.4	Overige voorschriften	7
3	Procedure.....	8
3.1	Aanvraag	8
3.2	Bevoegd gezag	8
3.3	Volledigheid van de aanvraag en opschorting procedure.....	8
3.4	Vorbereidingsprocedure	8
4	Overwegingen	9
4.1	Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en ‘andere soorten’	9
4.2	Omschrijving aanvraag	9
4.2.1	Vogelrichtlijnsoorten	10
4.2.2	Habitatrichtlijnsoorten.....	11
4.2.3	Overige soorten.....	11
4.3	Voorwaarden ontheffingverlening	12
4.3.1	Andere bevredigende oplossing	12
4.3.2	Belang	12
4.3.3	Staat van instandhouding	14
4.4	Conclusie	16
4.4.1	30 Vogelrichtlijnsoorten, art. 3.1, lid 1, Wnb	16
4.4.2	Leefgebied en nesten buizerd, art. 3.1, lid 2, Wnb	16
4.4.3	Nest bosuil, art. 3.1, lid 2, Wnb	16
4.4.4	6 Habitatrichtlijnsoorten, art. 3.5, lid 1, Wnb	16
4.4.5	Overige soorten, art. 3.10, lid 1 onder b, Wnb	16
4.4.6	Ten overvloede	16
4.4.7	Zorgplicht	17

1 Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 6 juli 2017, aangevuld op 24 november 2017 en 5 december 2017, een aanvraag om ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van XXXX. De aanvraag betreft de aanleg en het in gebruik hebben van een windpark van negen windturbines in de omgeving van de Heierhoevenweg te Venlo, in het leefgebied van dertig beschermde vogelsoorten, zes vleermuissoorten en de das (*Melis melis*). De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-203627.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan XXXX ontheffing te verlenen in het kader van de bouw en het in gebruik hebben van negen windturbines in de omgeving van de Heierhoevenweg te Venlo;
2. aan XXXX ontheffing te verlenen in het kader van akoestisch en slachtofferonderzoek met betrekking tot vleermuizen en windturbines in de omgeving van de Heierhoevenweg te Venlo;
3. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk doden van exemplaren van de in onderstaande tabel genoemde dertig Vogelrichtlijnsoorten, artikel 3.1, lid 1, Wnb;

boerenwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	meerkoet (<i>Fulica atra</i>)	waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)
bosrietzanger (<i>Acrocephalus palustris</i>)	huiswaluw (<i>Delichon urbicum</i>)	merel (<i>Turdus merula</i>)	wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)
buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	kauw (<i>Corvus monedula</i>)	pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	wulp (<i>Numenius arquata</i>)
fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	roodborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)
gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	koolmees (<i>Parus major</i>)	spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	zwarte kraai (<i>Corvus corone</i>)
goudhaan (<i>Regulus regulus</i>)	koperwiek (<i>Turdus iliacus</i>)	tijftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)	zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)
graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	kraanvogel (<i>Grus grus</i>)	tuinfluiter (<i>Sylvia Borin</i>)	
holenduif (<i>Columba oenas</i>)	kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)	vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	

- het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of wegnemen van nesten, van de bosuil (*Strix aluco*), artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het opzettelijk doden van exemplaren van de in onderstaande tabel genoemde zes Habitatrichtlijnsoorten, artikel 3.5, lid 1, Wnb;

bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>)	gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)
laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	tweekleurige vleermuis (<i>Vespertilio murinus</i>)

4. dat de aanvraag wordt geweigerd voor zover deze ziet op het verbod genoemd in artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb ten aanzien van de das (*Melis melis*) omdat het betreffende verbod mede gelet op de voorgestelde maatregelen niet wordt overtreden;
5. dat de aanvraag wordt geweigerd voor zover deze ziet op het verbod genoemd in artikel 3.1, lid 2, Wnb ten aanzien van de buizerd (*Buteo buteo*). Op basis van artikel 2.1 van de '*Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg*' is gebleken dat, mede gelet op de voorgestelde maatregelen, een ontheffing voor de buizerd niet benodigd is;
6. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
7. dat de ontheffing wordt verleend voor de periode 1 juli 2019 - 1 juli 2044;
8. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 6 juli 2017, aangevuld op 24 november 2017 en 5 december 2017, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen
Toezicht en Handhaving (VTH)

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- XXXX, Sint Jansweg 15, 5928 RC te Venlo.

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- Arcadis, Postbus 1632, 6201 BP te Maastricht;
- Gemeente Venlo, Postbus 3434, 5902 RK te Venlo.

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Gedurende deze termijn liggen het besluit en de bijbehorende stukken, na telefonische afspraak via +31 43 389 76 49, ter inzage in het Gouvernement aan de Limburglaan 10 te Maastricht. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de datum;
- c. het zaaknummer en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, en;
- d. de redenen van het bezwaar (motivering).

Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan:

Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming
Postbus 5700
6202 MA Maastricht.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl. Klik vervolgens op “Loket”.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond.

U kunt ook digitaal een verzoek indienen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Raadpleeg de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de onder hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied parallel aan het spoor Venlo-Eindhoven: tussen de Greenportlane op bedrijventerrein Trade Port Noord (turbines 1, 2 en 3), in Parc Zaarderheiken (turbines 4, 5 en 6) en in de 'oksel' van de A67 en A73 op een huidige ontzandingslocatie (turbines 7, 8 en 9), gelegen in de gemeente Venlo, één en ander zoals is weergegeven op pagina 6 (figuur 1) van het bij de aanvraag gevoegde rapport *'Natuurtoets Windpark Greenport Venlo – Etriplus, 5 december 2017, referentie: 179464973 E'*.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage worden gegeven.
6. De precieze uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de opbouw van de windturbines is nog niet bekend. Hiertoe dient een werkprotocol te worden opgesteld en minimaal 8 weken vóór aanvang van de werkzaamheden ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Na goedkeuring van het werkprotocol kunnen de werkzaamheden worden gestart.

2.2 Specifieke (soort)voorschriften

7. Met in achtneming van onderstaande voorschriften, dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapporten *'Natuurtoets Windpark Greenport Venlo – Etriplus, 5 december 2017, referentie: 179464973 E'* en *'Mitigatie- en compensatieplan windpark Greenport Venlo – Mitigatie locatie en gebruiksfase, Programma van eisen voor de uitvoering – 24 november 2017, referentie 079501547D'*. Deze rapporten maken tevens als bijlage onderdeel uit van dit besluit.

2.3 Voorschriften onderzoek slachtofferisico en stilstandvoorziening vleermuizen

8. De ontheffinghouder laat ten minste 8 weken voorafgaande aan de aanvang van het onderzoek het bevoegd gezag schriftelijk de opzet van het aangevraagde akoestisch en slachtofferonderzoek toekomen. Dit rapport kunt u per post versturen naar postbus 5700, 6202 MA Maastricht of via de Berichtenbox voor bedrijven, onder vermelding van het zaaknummer.

9. Het slachtofferrisico en stilstandvoorziening onderzoek, zoals bedoeld in voorschrift 8, dient maximaal voor de duur van 1 jaar, gedurende het eerste jaar van exploitatie, te worden uitgevoerd.
10. Zodra meer dan 51 rosse vleermuizen slachtoffer zijn geworden gedurende het eerste jaar van exploitatie en onderzoek zonder stilstandvoorziening, dient het onderzoek als bedoeld in voorschrift 8 te worden stopgezet en moet per direct een, door een ter zake deskundige beoordeelde, stilstandvoorziening in werking treden.
11. Na afronding van het onderzoek dient binnen 4 weken een rapportage van het onderzoek te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag met daarin tenminste het volgende opgenomen:
 - a. de resultaten van het onderzoek met de gevolgen voor de betrokken beschermde soorten;
 - b. ter goedkeuring, een voorstel welke stilstandvoorziening wordt toegepast;
 - c. de te verwachten gevolgen van deze optie op de betrokken beschermde soorten.
12. De te treffen stilstandvoorziening, volgend uit voorschrift 11b, dient binnen 4 weken na goedkeuring door het bevoegd gezag in werking te treden.

2.4 Overige voorschriften

13. Overdracht van deze ontheffing aan een rechtsopvolger wordt aan de provincie Limburg gemeld via postbus 5700, 6202 MA Maastricht of via de Berichtenbox voor bedrijven, onder vermelding van zaaknummer 2017-203627.
14. De werkzaamheden, conform bovengenoemde voorschriften, dienen te worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Onder een deskundige wordt verstaan:
 - a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau;
 - b. of een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
 - c. of een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - d. of een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau;
 - e. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij een Nederlandse beschermingsorganisatie;
 - f. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 6 juli 2017, aangevuld op 24 november 2017 en 5 december 2017, heeft aanvrager een aanvraag om ontheffing ingediend ten aanzien van de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het opzettelijk doden van exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde dertig Vogelrichtlijnsoorten, artikel 3.1, lid 1, Wnb;
- het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of wegnemen van nesten, van de buizerd (*Buteo buteo*) en bosuil (*Strix aluco*), artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het opzettelijk doden van exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde zes Habitatrichtlijnsoorten, artikel 3.5, lid 1, Wnb;
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das (*Melis melis*), artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming;
- Natuurtoets windpark Greenport Venlo – Etriplus, 5 december 2017, referentie: 0749464973E,
- Mitigatie- en compensatieplan windpark Greenport Venlo – Mitigatie locatie en gebruiksfase, Programma van eisen voor de uitvoering – 24 november 2017, referentie 079501547D.

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Volledigheid van de aanvraag en opschorting procedure

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij de aanvrager conform het bepaalde in artikel 4:5 Awb op 7 augustus 2017 in de gelegenheid gesteld om binnen 16 weken na de dag van verzending aanvullende gegevens in te dienen. Op 24 november 2017 en 5 december 2017 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

3.4 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb. Op een aanvraag om ontheffing wordt op grond van artikel 5.1, lid 1, Wnb in beginsel binnen dertien weken na de datum van ontvangst beslist. Ingevolge artikel 5.1, lid 2, Wnb is de beslistermijn met zeven weken verlengd.

Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten ('andere soorten'). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op de beschermingsregimes voor Vogelrichtlijnsoorten (§ 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2) en 'andere soorten' (§ 3.3).

4.1 Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en 'andere soorten'

Op 6 juli 2017, aangevuld op 24 november 2017 en 5 december 2017, hebben wij ontvangen van de aanvrager een aanvraag om ontheffing ten aanzien van de volgende verboden handelingen:

- het opzettelijk doden van exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde Vogelrichtlijnsoorten, artikel 3.1, lid 1, Wnb;
- het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of wegnemen van nesten, van de buizerd (*Buteo buteo*) en bosuil (*Strix aluco*), artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het opzettelijk doden van exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde Habitatrichtlijnsoorten, artikel 3.5, lid 1, Wnb;
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das (*Melis melis*), artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb.

De ontheffingsaanvraag is ingediend ten behoeve van de aanleg en het in werking hebben van een windpark bestaande uit negen turbines in de omgeving van de Heierhoevenweg te Venlo, voor de periode 1 juli 2019 tot 1 juli 2044.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.3, lid 4, Wnb, 3.8, lid 5, Wnb en 3.10, lid 2, Wnb is voldaan:

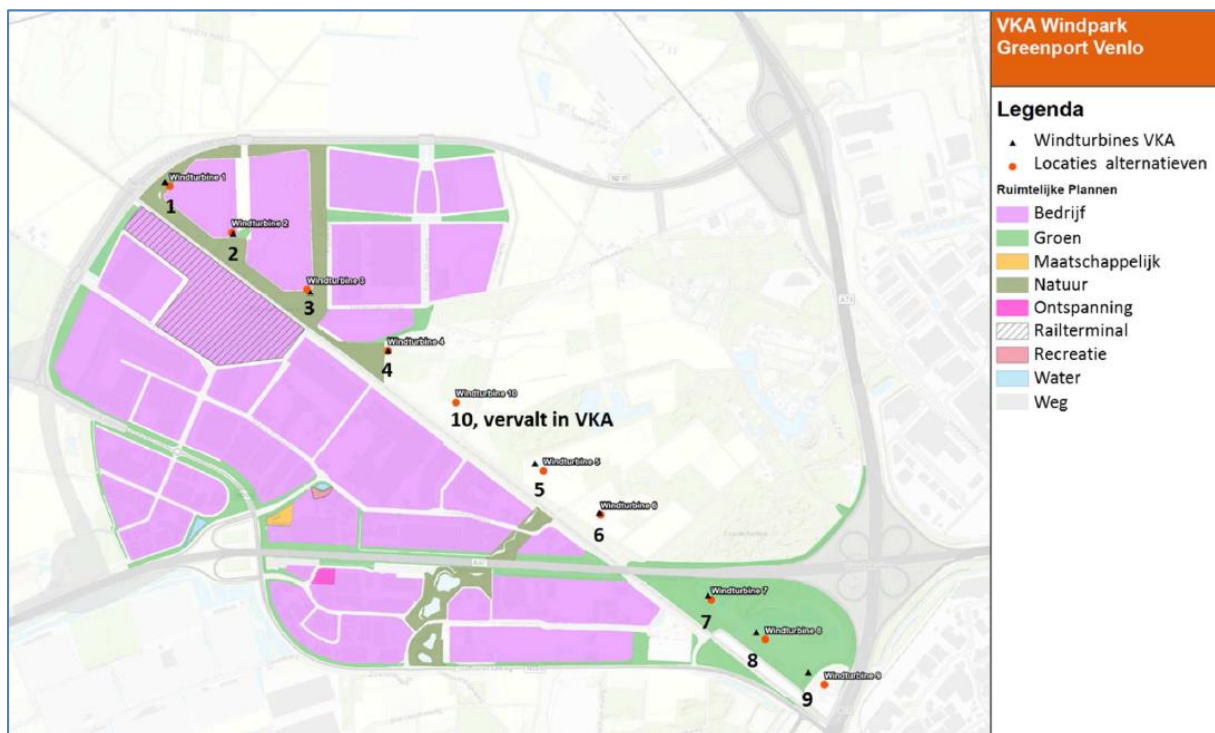
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.3.

4.2 Omschrijving aanvraag

De aanvrager is voornemens om een windpark bestaande uit negen windturbines te bouwen en in werking te hebben aan de Heierhoevenweg e.o. in de gemeente Venlo, met de coördinaten X 203

011, Y 380 463 (turbine 1), X 203 352, Y 380 202 (turbine 2), X 203 740, Y 379 905 (turbine 3), 204 123, 379 613 (turbine 4), X 204 860, Y 379 049 (turbine 5), X 205 184, Y 378 802 (turbine 6), X 205 727, Y 378 386 (turbine 7), X 205 969, Y 378 201 (turbine 8) en X 206 230, Y 378 002 (turbine 9).

Figuur 1: Het projectgebied, voorkeursalternatief (VKA) windturbines

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit de bouw en het in werking hebben van een windpark van negen moderne windturbines met bijbehorende ondergrondse elektriciteitskabels en een inkoopstation, toevoer- en onderhoudswegen en opstelplaatsen voor bouwkransen. Hiernaast wordt er gedurende het eerste jaar van exploitatie onderzoek gevoerd ten behoeve van slachtoffer berekeningen en de bepaling van een stilstand voorziening.

Het park heeft een vermogen van ten minste 30 MW. De turbines worden in een lijnopstelling geplaatst parallel aan het spoor Venlo-Eindhoven: tussen de Greenportlane op bedrijventerrein Trade Port Noord (turbines 1, 2 en 3), in Parc Zaarderheiken (turbines 4, 5 en 6) en in de 'oksel' van de A67 en A73 op een huidige ontzandingslocatie (turbines 7, 8 en 9).

De beoogde windturbines, van een nog nader te bepalen type, hebben een ashoogte van ten hoogste 140 meter en een rotordiameter van ten hoogste 122 meter (turbines ten zuiden van de A67) en 142 meter (ten noorden van de A67).

4.2.1 Vogelrichtlijnsoorten

Het in werking hebben van het windpark kan leiden tot sterfte van vogels. Voor de gebruiksfase worden onder de dertig vogelsoorten vermeld in hoofdstuk 1 jaarlijks maximaal 50 vogelslachtoffers voorzien. Voor deze dertig soorten waarvan meer dan zeer incidenteel slachtoffers te verwachten zijn, is een ontheffing vereist.

Bovendien is niet uitgesloten dat de functionaliteit van het nest van de bosuil (*Strix aluco*), als gevolg van verstoring, zodanig wordt aangetast dat deze door de aanwezige beschermde vogel wordt verlaten. Voor het aantasten van deze nestplaats is een ontheffing vereist.

Buizerd (Buteo buteo)

Met het in werking treden van de *'Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg'* op 6 december 2017 is artikel 2.1, lid 4, van voornoemd beleidsdocument van kracht geworden. Hiermee is vastgesteld dat de buizerd, zij het een plaatsgetrouwe soort, over voldoende flexibiliteit beschikt om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Hierbij is de buizerd echter dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van de nestplaats niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit in de nabije omgeving behouden blijft.

De turbines staan binnen 100 meter van de nesten van de buizerd; de daadwerkelijke nesten blijven intact en als additionele mitigatie worden extra kunsthorsten in het territorium van de buizerd aangeboden en wordt er gewerkt buiten de kwetsbare periode voor de buizerd. Met het in acht nemen van deze mitigerende maatregelen wordt de functionaliteit van het leefgebied en de nestlocaties gegarandeerd en is een ontheffing op basis van artikel 3.1, lid 2, Wnb niet aan de orde voor de buizerd.

4.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

Naar verwachting kunnen jaarlijks in totaal, verdeeld onder 6 vleermuissoorten zijnde de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, laatvlieger en bosvleermuis, zonder stilstandvoorziening 121 slachtoffers vallen.

In samenwerking met de Zoogdiervereniging zal binnen windpark Greenport wetenschappelijk onderzoek worden verricht naar (de relatie tussen) weersomstandigheden, aanvaringsslachtoffers en de aanwezigheid van vleermuizen op turbinehoogte. Het onderzoek wordt uitgevoerd door middel van onder meer veldonderzoek en door batcordermetingen ter hoogte van de turbinegondel. Naar aanleiding van dit onderzoek worden de stilstandmomenten van de windturbines bepaald ten behoeve van het beperken van het aantal vleermuisslachtoffers. Enkel het eerste jaar zullen hiertoe de turbines zonder stilstandvoorziening draaien. Na afronding van het onderzoek wordt een gepaste stilstandvoorziening in werking gezet.

Voor voornoemde 6 vleermuissoorten waarvan meer dan zeer incidenteel slachtoffers te verwachten zijn is een ontheffing vereist, waarbij gedurende het eerste jaar van exploitatie van de turbines zonder stilstandvoorziening meer slachtoffers te verwachten zijn dan opvolgende jaren.

4.2.3 Overige soorten

In de omgeving van het projectgebied zijn twee dassenburchten gelegen. Deze liggen op meer dan 250 meter afstand van de (dichtstbijzijnde) turbines 4, 5 en 6. Het ruimtebeslag van de turbines bedraagt ongeveer 2.000 m² per windturbine. Het gaat daarbij onder andere om de voet van de windturbine en de toegangswegen. De benodigde verharding maakt stukken (marginaal) foerageergebied minder geschikt voor de das, met name rond de turbinelocaties 3, 4, 5 en 6. Om de functionaliteit van dassenburchten in de omgeving te garanderen zal tijdig 3.720 m² nieuw leefgebied voor de das worden ingericht en wordt bestaand leefgebied geoptimaliseerd. Het vervangend foerageergebied is functioneel voorafgaande aan de bouw van de windturbines. Bovendien worden opstelplaatsen na de aanleg bedekt met 30 centimeter gebiedseigen grond waardoor deze plekken zo veel mogelijk als leefgebied van de das behouden blijven na aanleg. Door de voorgestelde maatregelen zal de functionaliteit van de dassenburchten in de omgeving niet komen te vervallen.

Voor zover de aanvraag ziet op het in artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb opgenomen verbod om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das opzettelijk te beschadigen of te vernielen, kan worden geconcludeerd dat de aanvraag voldoende maatregelen bevat die de effecten tot een minimum beperken. Een ontheffing van het genoemde verbod is derhalve niet vereist.

4.3 Voorwaarden ontheffingverlening

4.3.1 Andere bevredigende oplossing

De Europese Richtlijn hernieuwbare energie (richtlijn 2009/28/EG) verplicht Nederland om in 2020 14 procent van het totale bruto eindverbruik aan energie afkomstig te laten zijn uit hernieuwbare bronnen, oftewel duurzame energie. Deze Europese verplichting is de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking en de toepassing van windenergie (zie hierna onder 4.3.2). Het Rijk en de provincies hebben een akkoord gesloten over het realiseren van 6000 MW operationeel vermogen uit wind in het jaar 2020. De taakstelling voor de provincie Limburg is in totaal 95,5 MW. Voor windenergie bestaan weliswaar alternatieven zoals zonne-energie en biomassa, maar om de bindende doelstellingen uit de Richtlijn hernieuwbare energie te behalen is de opschaling van al deze energievormen nodig.

Het realiseren van windturbines op land is essentieel voor het behalen van de doelstellingen. Dit omdat Nederland rijk is aan wind en vanwege klimatologische en geomorfologische kenmerken minder gebruik kan maken van bijvoorbeeld waterkracht en zonne-energie. Daarnaast blijkt dat met windturbines efficiënt duurzame energie kan worden opgewekt. Windenergie heeft bovendien diverse voordelen, zoals een relatief gering ruimtebeslag en een multifunctioneel gebruik van de ruimte.

De ruimtelijke uitwerking van de doelstellingen ten aanzien van wind op land is vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op land (2014). De structuurvisie wijst op basis van landschappelijke en natuurlijke kenmerken gebieden aan die hiervoor kansrijk zijn. In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is op zorgvuldige wijze een aantal voorkeursgebieden voor de concentratie van windparken (alsook uitsluitingsgebieden) aangewezen. De voorgestelde locatie voor windpark Greenport valt binnen het voorkeursgebied voor windenergie en ligt geheel buiten de uitsluitingsgebieden voor windenergie uit het POL.

Het initiatief is bovendien locatiegebonden, in de zin dat windenergie integraal deel uit maakt van het Cradle2Cradle-principe dat ten grondslag ligt aan de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Vanuit de plaatselijke energievraag en het streven naar een zoveel mogelijk energieneutrale gebiedsontwikkeling zijn windturbines op locatie nodig. De binding aan de locatie voor de gebiedsontwikkeling Greenport neemt overigens niet weg dat in het plangebied verschillende inrichtingsalternatieven zijn beoordeeld. Een aanvankelijke variant bestaande uit tien turbines dicht bij het spoor is afgefallen, met name vanuit het oogpunt van de bescherming van vleermuispopulaties (vliegroutes). De uiteindelijk gekozen variant is op 150 meter afstand van het spoor gepositioneerd, zonder de aanvankelijk geplande tiende turbinepositie ter hoogte van Heierhoeve. Daarnaast worden de negen turbines in de gekozen variant voorzien van een stilstandvoorziening, die de turbines uitschakelt in periodes met hoge vleermuisactiviteit. Deze voorziening zal het aantal aanvaringslachtoffers onder vleermuizen beperken.

Voor het voorgestelde initiatief bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van de volgende belangen:

Volksgezondheid of de openbare veiligheid

Het windpark zal bijdragen aan een groter aanbod van duurzaam opgewekte energie en daarmee aan het terugbrengen van de klimaatverandering. Door klimaatverandering kan de openbare veiligheid en volksgezondheid in gevaar komen. Hierbij kan worden gedacht aan zeespiegelstijging met risico op overstroming (59 procent van Nederland is overstromingsgevoelig), langere droogteperiodes, bedreiging van de zoetwatervoorziening, verandering van aanwezigheid infectieziekten (door vestiging van nieuwe vectoren, virussen en bacteriën), en het voorkomen van extreme hitte en koude. Door minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen kan de klimaatverandering worden beperkt en vertraagd.

Verder wordt een belangrijk deel van de huidige elektriciteitsvoorziening geleverd door centrales die voor hun productie afhankelijk zijn van koeling door middel van koelwater uit de grote rivieren. Verwacht wordt dat ten gevolge van klimaatverandering de beschikbaarheid van koelwater en daarmee de elektriciteitsproductie in bepaalde perioden sterk zal afnemen. De oorzaken hiervan zijn gelegen in hogere watertemperaturen waardoor minder koelwater mag worden geloosd, specifiek gedurende hittegolven.

Door inzet van hernieuwbare energie kan voorts de luchtkwaliteit verbeteren, omdat bij de productie van elektriciteit geen emissies vrijkomen welke schadelijk zijn voor de volksgezondheid en welke bijdragen aan klimaatverandering.

Naast de bijdrage aan het beperken van klimaatverandering en het verbeteren van de luchtkwaliteit, is het belang van hernieuwbare energie, specifiek windenergie, gelegen in het verminderen van de afhankelijkheid van brandstoffen uit politiek instabiele regio's.

Deze openbare veiligheids- en gezondheidsbelangen, die in paragraaf 3.1 Wnb (Vogelrichtlijnsoorten) worden bedoeld, wegen in dit geval zwaarder dan het ecologisch belang (het voorkomen van effecten op de betrokken Vogelrichtlijnsoorten).

Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang

Klimaatverandering kan eveneens leiden tot belangrijke economische schade: vermindering van de beroepsscheepvaart, verandering van productieomstandigheden, verzilting ten gevolge van een hogere zeespiegel en bedreiging van de energievoorziening. De bijdrage van windpark Greenport aan het beperken van deze schade is van groot openbaar belang.

Door de overheid is namelijk de ambitie vastgelegd om in het jaar 2020 20 procent van de jaarlijkse energiebehoefte te verkrijgen uit hernieuwbare energiebronnen. Dit volgt mede uit de (bindende) Richtlijn hernieuwbare energie. Ten aanzien van de betreffende bronnen valt te denken aan windenergie (windturbines), zonne-energie (zonnepanelen), biomassa (vergisting), bodem (aardwarmte) en water(kracht). Deze voorgenomen duurzame ontwikkeling en doelstelling zal de komende jaren (groten)deels worden toegeschreven aan windenergie, aangezien dit in Nederland een doelmatige wijze is om hernieuwbare energie te produceren (zie onder 4.3.1).

De gemeenten Venlo en Horst aan de Maas zijn al vele jaren verenigd in hun streven een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening. Dat manifesteert zich onder meer in hun gezamenlijk initiatief met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Deze gebiedsontwikkeling moet werkgelegenheid (10.000 extra banen) brengen in een regio die van oudsher met hoge werkloosheid kampt, waarbij het uitgangspunt is om het te ontwikkelen gebied in energieopzicht (zoveel mogelijk) zelfvoorzienend te maken. Deze duurzaamheidsambitie is niet alleen

ingegeven vanuit een algemeen maatschappelijk belang, maar ook vanuit economische motieven. Verduurzaming van de energievoorziening wordt steeds meer een criterium voor vestiging en is daarmee belangrijk voor de aantrekkingskracht van Greenport Venlo op bedrijven in de maakindustrie, grootschalige logistiek, handel en agribusiness.

Bovendien gelden de overwegingen die hierboven met betrekking tot volksgezondheid en openbare veiligheid zijn beschreven ook voor de belangenafweging ten aanzien van Habitatrichtlijnsoorten. Deze openbare belangen, die in paragraaf 3.2 Wnb (Habitatrichtlijnsoorten) worden bedoeld, wegen in dit geval zwaarder dan het ecologisch belang (het voorkomen van effecten op de betrokken Habitatrichtlijnsoorten).

Onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van soorten of de daartoe benodigde kweek

De wetenschappelijke kennis over aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen in windparken en in het bijzonder over het zoveel mogelijk voorkómen van slachtoffers door het gebruik van een stilstandvoorziening is in Nederland gering. Een thans gebruikt model voor het configureren van stilstandvoorzieningen is gebaseerd op onderzoeksdata uit Duitse windparken die onvoldoende zijn toegesneden op de Nederlandse situatie.

In samenwerking met de Zoogdiervereniging zal binnen windpark Greenport wetenschappelijk onderzoek worden verricht naar (de relatie tussen) weersomstandigheden, aanvaringsslachtoffers en de aanwezigheid van vleermuizen op turbinehoogte. Het onderzoek wordt uitgevoerd door middel van onder meer veldonderzoek en door batcordermetingen ter hoogte van de turbinegondel. Naar aanleiding van dit onderzoek worden de stilstandmomenten van de windturbines bepaald ten behoeve van het beperken van het aantal vleermuisslachtoffers.

De kennis kan bijdragen aan een doelmatiger inzet van stilstandvoorzieningen ter mitigatie van aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen in windparken, en in windpark Greenport in het bijzonder. Dit is van belang om de opwekking van duurzame energie (windenergie) zo min mogelijk te laten conflicteren met het belang van de (bescherming van de) biodiversiteit. Windpark Greenport is met negen turbines een relatief klein windpark, waardoor het vergaren van kennis over in hoeverre (weers)omstandigheden bijdragen aan een verhoogd slachtofferrisico relatief weinig slachtoffers met zich meebrengt.

Het voorgestelde onderzoek geldt gelet op de paragrafen 3.1 Wnb (Vogelrichtlijnsoorten) en 3.2 Wnb (Habitatrichtlijnsoorten) eveneens als wettelijk erkend belang, en onderstreept de conclusie dat de maatschappelijke belangen die zijn gediend met de bouw en het in werking hebben van windpark Greenport zwaarder wegen dan het ecologisch belang (het voorkomen van effecten op Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten).

4.3.3 Staat van instandhouding

30 Vogelrichtlijnsoorten

In het projectgebied komen verschillende vogelsoorten voor. Voor de gebruiksfase van het windpark Greenport worden maximaal 50 vogelslachtoffers per jaar voorzien. Op basis van de aanwezigheid van vogelsoorten in het projectgebied, het gebiedsgebruik door deze soorten en beschikbare kennis over aanvaringskansen van verschillende soortgroepen, is een inschatting gemaakt van de soorten die naar verwachting relatief vaak of juist minder vaak slachtoffer worden in windpark Greenport.

De meerderheid van de soorten waarvan jaarlijks aanvaringsslachtoffers in windpark Greenport worden voorzien, betreft soorten die hoofdzakelijk tijdens de seizoenstrek slachtoffer kunnen worden. Vogels op seizoenstrek hebben geen duidelijke binding met het projectgebied. Broedvogelsoorten zoals de meerkoet, wilde eend, wulp en zwarte kraai hebben daarentegen wel een duidelijke binding met het projectgebied.

De soorten waarvan exemplaren relatief vaker in aanvaring komen met een windturbine in windpark Greenport zijn naar verwachting de houtduif, spreeuw en vink met twee tot vijf dodelijke slachtoffers per jaar. Van de overige 27 Vogelrichtlijnsoorten worden naar verwachting hooguit één tot twee exemplaren per jaar dodelijk getroffen.

De additionele jaarlijkse sterfte is getoetst aan de 1%-mortaliteitsnorm (ORNIS-criterium) welke gehanteerd wordt om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op het relevante populatieniveau. Voor alle vogelsoorten blijft de additionele sterfte ruim beneden de 1%-mortaliteitsnorm.

De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden dan ook niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de dertig betrokken Vogelrichtlijnsoorten.

Habitatrichtlijnsoorten (vleermuissoorten)

Eind 2016 heeft Arcadis, in samenwerking met de Zoogdiervereniging en Fieldwork company, een veldonderzoek uitgevoerd naar de vleermuisactiviteit op een referentielocatie voor de windturbines, zijnde de nabij gelegen (tussen 1,5 en 2 kilometer) Innovatoren. Op basis van gegevens over de akoestische activiteit van vleermuizen, weerdata (met name windsnelheden) en de kenmerken van de windturbines is met behulp van het model Probat inzicht verschaft in het potentiële aantal vleermuissslachtoffers. Onder exemplaren van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis, laatvlieger en bosvleermuis zullen naar verwachting zonder stilstandvoorziening 121 dodelijke slachtoffers per jaar vallen. Worst-case zal ongeveer 64% hiervan zal de rosse vleermuis betreffen.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuizen in het plangebied maken naar alle waarschijnlijkheid onderdeel uit van de noordwestelijke Europese meta-populatie, bestaande uit vele tienduizenden individuen. Er kan echter niet met zekerheid worden gesteld dat de vleermuizen in Venlo enkel onderdeel uitmaken van deze meta-populatie. Hiertoe wordt er rekening mee gehouden dat 1/3 van de trekkende vleermuizen haar herkomst heeft vanuit de noordwestelijke Europese meta-populatie en 2/3 uit de nationale populatie bestaande uit 4.000-6.000 individuen.

Uitgaand van een nationale populatie van 4.000 individuen zullen naar verwachting in het eerste jaar exploitatie zonder stilstandvoorziening worst-case 51 ($(0,64 * 121) * 0,66$) rosse vleermuizen sterven, zijnde 1,28 % ($(51/4000) * 100$) van de nationale populatie. Hiermee wordt de 1%-mortaliteitsnorm niet behaald. Een stilstandvoorziening zorgt voor een mortaliteit afname van 80-90%. Met toepassing van een stilstandvoorziening blijft de additionele jaarlijkse sterfte met tien slachtoffers ($0,2 * 51$) ruim beneden de 1%-mortaliteitsnorm (ORNIS-criterium).

In het belang van onderzoek naar aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen in windparken in Nederland en in het bijzonder over het zoveel mogelijk voorkómen van slachtoffers door het gebruik van een stilstandvoorziening wordt toegestaan dat het windpark 1 jaar zonder stilstandvoorziening geëxploiteerd wordt. In deze periode zal onderzoek worden verricht waaruit de meest optimale

stilstandvoorziening voor het windpark zal volgen (hand aan de kraan principe). In acht nemend dat het windpark in Venlo een relatief klein windpark betreft, gesitueerd is op een locatie waar (in vergelijking met andere windparken in Nederland) weinig slachtoffers worden verwacht en het aantal slachtoffers worst-case is benaderd wordt de impact van dit onderzoek op de populatie rosse vleermuizen als acceptabel geacht.

Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de Habitatrichtlijnsoort in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

4.4 Conclusie

4.4.1 30 Vogelrichtlijnsoorten, art. 3.1, lid 1, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Vogelrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de 30 in hoofdstuk 1 benoemde vogelsoorten voldoende gronden voor ontheffing verlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.1, lid 1, Wnb.

4.4.2 Leefgebied en nesten buizerd, art. 3.1, lid 2, Wnb

De nestlocaties van de buizerd blijven intact en de functionaliteit van het leefgebied wordt middels mitigerende maatregelen gegarandeerd. Een ontheffing op basis van artikel 3.1, lid 2, Wnb is niet aan de orde voor de buizerd.

4.4.3 Nest bosuil, art. 3.1, lid 2, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Vogelrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de bosuil voldoende gronden voor ontheffing verlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.1, lid 2, Wnb.

4.4.4 6 Habitatrichtlijnsoorten, art. 3.5, lid 1, Wnb

Voorts biedt het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van de 6 in hoofdstuk 1 benoemde vleermuissoorten voldoende gronden voor ontheffing verlening van de verbodsbepaling als opgenomen in artikel 3.5, lid 1, Wnb.

4.4.5 Overige soorten, art. 3.10, lid 1 onder b, Wnb

Voor zover de aanvraag ziet op het in artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb opgenomen verbod om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das opzettelijk te beschadigen of te vernielen, kan worden geconcludeerd dat de dassenburchten intact blijven en de aanvraag voldoende maatregelen bevat om de functionaliteit van de burchten en de leefomgeving te waarborgen. Een ontheffing van het genoemde verbod is derhalve niet vereist.

4.4.6 Ten overvloede

Het is toegestaan de windturbines te bouwen en exploiteren zonder ontheffing van de verbodsbepaling voortvloeiend uit artikel 3.1, lid 2, Wnb voor de buizerd en artikel 3.10, lid 1 onder b, Wnb voor de das, mits de in de natuurtoets en het mitigatie- en compensatieplan genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Als de maatregelen zoals genoemd in voornoemde rapportages niet conform de beschrijving worden uitgevoerd, is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Het is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 Wnb en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

4.4.7 Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen. Dat houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.